

KAAVANLAATIJAN VASTINEET 29.3.2022

Porrasniemen ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavan muutos

TIIVISTELMÄT EHDOTUSVAIHEEN KUULEMISESSA SAADUISTA LAUSUNNOISTA JA MUISTUTUKSISTA SEKÄ KAAVANLAATIJAN *VASTINEET* NIIHIN

Ehdotuksen kuulemisvaiheen aikana 23.12.2021. – 7.2.2022 aiheesta jätettiin kolme lausuntoa tai muistutusta:

1. Kuohi-Nerosjärven suojeluyhdistys ry toteaa lausunnossaan (1.2.2022) seuraavaa:

Yhdistys antoi Porrasniemen ranta-asemakaavan luonnoksesta mielipiteensä 21.12.2020 ja toi siinä esille havaintonsa kaavan lisäselvitystarpeista sekä kaavan haitallisten vaikutusten vähentämistarpeesta ja vesiensuojeluriskien edelleen vähentämisestä.

Luontoselvitystä on täydennetty viranomaisten ja yhdistyksen esittämällä tavalla kattamaan koko suunnittelualueen ydinosa. Selvitys on tehty asianmukaisesti ottaen huomioon kyseisen kaavan tarkoitus ja vaikutukset. Ainoa seikka mikä kaavaratkaisun osalta poikkeaa uuden selvityksen suosituksista on alueen luoteisosassa oleva Kaiturinsaarta vastapäätä kapean salmen kohdalla oleva rakennuspaikka, jota selvityksessä ei pidetä rakentamiseen hyvin soveltuvana. Kyseinen rakennuspaikka on kuitenkin ollut jo voimassa olevassa vanhassa kaavassa, tosin rantaviivaltaan lyhyempänä.

Alueen kasvi- ja eläinlajit sekä mahdollisten suojeltavien lajien esiintyminen on tutkittu. Linnuston osalta on selvitetty suunnittelualueella pesivä ja reviirejään pitävä linnusto. Yhdistys toi luonnosvaiheessa antamassaan lausunnossa esille jäsentensä havaintoja myös seuraavista lajeista, joiden elinalueeseen Porrasniemi kuuluu: harmaalokki, selkälokki, joutsen, tukkakoskelo, härkälintu, harmaahaikara, nuolihaukka, varpushaukka, kalasääksi, teeri, metso, lehtokurppa, palokärki, närhi, korppi, satakieli, kuhankeittäjä. Kaavaselostuksessa voisikin olla hyvä todeta, että selvityksessä havaittujen lajien lisäksi myös muut em. lähialueella elävät alueelle tyypilliset lintulajit voivat siellä satunnaisesti esiintyä.

Vesiensuojelun osalta yhdistyksen lausunnossa toivottiin jätevesien käsittelyä koskevien säännösten tiukentamista. Kaavoittajan vastineessa on tätä koskien annettu yhdistystä tyydyttävä vastaus ja yhteiset vesiensuojelutavoitteet toteutuvat muiden viranomaismääräyksien ja -normien ja -valvonnan perusteella.

Rakentamisen ohjauksen osalta yhdistys toteaa, että kaavoittaja on täydentänyt tältä osin rakentamista koskevaa kaavan ohjausta ja maisemaan sopeutumista tarvittavalla tavalla. Rakennusten rakentamista koskevan ohjauksen ohella myös ylisuurten laiturien rakentamista tulisi voida rajoittaa joko kaavan tai muiden laiturien rakentamista koskevien rakentamismääräysten perusteella.

Puuston käsittelystä ranta-alueilla on kaavoittajan vastineessa hyvin perusteltu metsätalouselinkeinon harjoittamisen yhteydessä tapahtuva luontoarvojen huomioon ottaminen. Lisäksi kaavamääräystä on täydennetty rantapuuston säilyttämisen osalta tonteilla. Maanomistaja on jo suojellut huomattavan osan Porrasiemen arvokkainta karkiosaa ja kaavan muun metsäalueen käytön ohjaustarve on nyt voitu asianmukaisen luontoselvityksen perusteella sovittaa luonnosvaihetta paremmin alueen olosuhteisiin ja suojelutarpeisiin.

Kuohi-Nerosjärven suojeluyhdistyksellä ei ole huomautettavaa Porrasiemen ranta-asemakaavan 4.11.2021 päivätystä kaavaehdotuksesta.

Vastine: Merkitään yhdistyksen mielipiteet tiedoksi. Kaavaratkaisua ei ole tarpeen muuttaa lausunnon osalta. Suurehkot laiturit (yli 10 metriä pitkä, pinta-ala yli 15 m²) vaativat jo nyt toimenpideluvan hakemista Hämeenlinnan kaupungilta, joten isompien laitureiden rakentaminen jäänee rakennusvalvonnan ratkaistavaksi.

2. Yksityisen maanomistajan muistutus 4.2.2022

Huolenaiheena tuodaan esille kolme seikkaa, jotka koskevat kaavan tonttia RA10. Luontoselvityksessä (ss.5-6) todetaan mm: ”Varsinkin länsirannan pohjoisosa Kaiturinsaaren ja mantereen välisessä matalassa salmessa todettiin varsin kiviseksi. Kivikkoranta ei ole maisemallisesti merkittävä mutta salmi ei sovellu rantarakentamiseen erityisen hyvin. Kapeutensa vuoksi salmi tulisi jättää myös suunnittelualueen puolelta nykytilaansa.”

Suunnitelmassa tämä esitys ei näytä toteutuvan. Päinvastoin, tontti on merkitty poikkeuksellisen suureksi (yli 7000 m²), ja näin ollen rakennusoikeutta osoitetaan huomattava määrä (200 m²). Vanhassa rantakaavassa rakennuspaikka on jo toki ollut voimassa, mutta tontti oli merkitty tuntuvasti pienemmäksi ja sen rantaviiva lyhyemmäksi. Ymmärtääkseni suojelluilla vastapäisillä saarilla, Kaiturinsaarella sekä Kollonensaarilla, ei ole rakennuspaikkoja. Samaiselle tontille RA10 osoitettu rakennusala sallitaan varsin lähelle naapurua, korkeuskäyrälle 93.0 m asti. Jos raja voisi ulottua vain korkeuskäyrälle 91.0 m, jäisi tontin nurkka ja rinne rakentamiselta paremmin vapaaksi, mikäli tontti jää kaavaan luontoselvityksen varsin varauksellisesta arviosta huolimatta. Muutoin kaavaehdotuksessa on koko alueen rakentamissuosituksissa otettu kiitettävästi esiin maisemaan sopeuttamisen ja harmonisoinnin tärkeys.

Vastine: Kyseessä on tosiaan rakennuspaikka, joka on jo suppeampana nykyisessä kaavassa. Samaisen loivan niemen pohjoisrannalta on jo tämän prosessin yhteydessä siirretty toisaalle

rakennuspaikka, mikä väljentää rakentamista kokonaisuutena kyseisellä alueella. Ainoastaan nykyisen rakennuspaikan alaa kasvatetaan rakentamiseen paremmin soveltuvaksi. Rakennuspaikalta etelään päin ranta jatkuu edelleen metsätalouden käyttöön varattuna alueena, kuten tähänkin saakka.

Vanhassa vuoden 1976 kaavassa rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin kaavamuutoksessa, mutta yksi kaavan uusimisen tavoitteista on juurikin päivittää rakennuspaikat vastaamaan nykyajan rakentamisen tarpeita. Rakennuspaikan ranta on paikoin kyllä kivikkoinen, kuten luontokartoittaja raportissaan toteaa, mutta siinä on myös hyviä kohtia esim. vanhassa vuoden 1976 kaavassa rakennuspaikan eteläpuoleista rantaa on merkitty uimarannaksi. Rakennuspaikan rantaviivaa haluttiin lisätä myös sen vuoksi, että tämä parempi kohta rannasta tulisi rakennuspaikkaan mukaan.

Rakennuspaikalla rakentamiseen merkitty alue on edelleen maltillisen kokoinen. Luonnonmukaisena säilytettävä rantavyöhyke on leveydeltään määräysten mukainen. Ehdotus rajata rakennusala korkeuskäyrältä 93 korkeuskäyrälle 91 on hyvä. Naapuritilan mökin sijaintia ajatellen tontin rajalle jäisi rakentamisesta vapaa nurkka ja muutoinkin jyrkästi nouseva nurkka voisi olla haastava kohta rakentamisessa. Vaikka rakennuspaikan rantaviivaa ja rakennusala on hieman lisätty, antaa se paremmin mahdollisuuksia keskittää rakentamista rakennuspaikan eteläpuolelle, jolloin mahdolliset uudet rakennukset eivät olisi aivan naapuritilan rajan läheisyydessä. Vanhassa vuoden 1976 kaavassahan rakennusala on todella pieni ja mahdolliset rakennukset olisivat aivan tontin rajan läheisyydessä.

Luontokartoittajan näkemys salmen kapeudesta ja kivisyydestä: Rakennusala ei ulotu rantaan saakka vaan siinä on määräysten mukainen luonnonmukaisena säilytettävä suojavyöhyke rantaan. Rakennusalan maasto on muutoin todettu hyväksi rakentamiseen eikä rakennuspaikan siirtoa täten ole nähty tarpeelliseksi. Salmen kapeus ja kivisyys ei ole varsinainen maankäyttöä rajoittava luontoarvo, kuten luontokartoittaja raportin loppuosan yhteenvedossa toteaa.

Muistutuksen perusteella supistetaan kyseisen tontin rakennusala naapuritilan läheisyydessä.

3. Hämeen ELY-keskus toteaa lausunnossaan (11.2.2022) mm. seuraavaa:

Luonnosvaiheen luontoselvitystä (Hämeenlinna, Lammin Porrasiemi, luontoinventointi, Jouko Sipari, 10.10.2020) on täydennetty kaavan luonnosvaiheessa annettujen lausuntojen perusteella. Täydennetystäkään luontoselvityksestä (Hämeenlinna, Lammi, Porrasiemen ranta-asemakaavan muutos, luontoselvitys, Jouko Sipari, 10.10.2021) ei selviä luontotyyppien sijoittuminen tai puuston rakenne siten, että kaavamuutoksen vaikutuksia luontoarvoihin voitaisiin täysin luotettavasti arvioida. Luontoselvityksestä tulisi myös käydä selkeästi ilmi maastokartoitusten menetelmät ja ajankohdat sekä selvityksen tekijän koulutus ja kokemus luontoselvityksistä ja niiden raportoinneista. Luontoselvityksen mukaan selvitysalueen metsämaa on kuitenkin voimakkaasti muokattua eikä alueella ole juurikaan luonnontilaisia biotooppeja tai aiempia havaintoja huomionarvoisista lajeista, joten kaavaratkaisun (uudet rakennuspaikat) vaikutukset luonnonarvoihin jäänevät maltillisiksi.

Vastine: MRL 9 §:n mukaan ”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” Kyseisellä kaavaratkaisulla on ainoastaan paikallista merkitystä SL-alueita lukuun ottamatta. Ja kyseisellä alueella ei ole enää mitään tarvetta luontoselvitykselle.

Koko kaava-alueita koskeville lisäselvityksille ei ollut perustetta MRL 9§:n tai myöskään oikeuskäytännön nojalla kaavaluonnoksen ja kesän 2020 selvitysten jälkeen. Kaavaluonnoksesta jätetyssä lausunnossa esitetyt vaatimukset eivät myöskään kunnioittaneet linjaratkaisuja, joita on noudatettu aiemmissa kaavahankkeissa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Tämä ei ole maanomistajien tasapuolista kohtelua.

Tästä huolimatta maanomistajan suostumuksella koko suunnittelualueelle tehtiin erittäin kokeneen luontoselvittäjän toimesta hyvin yksityiskohtainen täydentävä luontoselvitys kesän 2021 aikana (ks. liite 3). Alueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja tai uhanalaisille lajeille (direktiivin IV(a) lajit) soveltuvia elinympäristöjä, jotka olisi erityisesti huomioitava maankäytön suunnittelussa. Alueella ei todettu sellaisia luontokohteita tai muita luontotekijöitä, jotka olisi otettava huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

Kaavan merkitykseen ja tehtyihin selvityksiin nähden ELY-keskuksen lausunnon kommentit ovat täältä osin täysin kohtuuttomia. Varsinkin kun ottaa huomioon kaavan myönteiset vaikutukset ympäristölle (mm. niemen laajentuva luonnonsuojelualue).

Alueella tehtiin havaintoja lepakoista (pohjanlepakko, korvayökkö, viiksisiippa/isoviiksisiippa). Kaikki Suomen lepakkolajit ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojeltuja lajeja. Luontoselvityksen mukaan saalistusreviirit sijoituivat selvästi rakennettujen kesäasuntojen pihapiiriin ja rakennusten lähiympäristöön, mutta lepakoita havaittiin myös kaavoitettavalla alueella. Luontoselvityksessä aluetta ei ole luokiteltu lepakkotieteellisen yhdistyksen kolmiportaisen ohjeistuksen mukaisesti (I: lisääntymis- ja levähdyspaikka, II: tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti sekä III: muu lepakoiden käyttämä alue). Luontoselvityksen perusteella voinee tulkita, että lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat pihapiireissä ja kaavoitettava alue on ainakin luokan III muuta lepakoiden käyttämää aluetta. Koska alueen metsänkäyttö on voimallista, tulisi kaavassa antaa määräykset ranta-alueiden puuston ja luonnontilaisuuden säästämiseksi myös M-alueella, jotta eri lajien liikkuminen alueen läpi turvataisiin edes rantavyöhykkeellä.

Vastine: Vesistöjen varteen jätettävistä suojakaistoista määrätään metsien käyttöä ohjaavissa laeissa (mm. metsälaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki) sekä Suomen PEFC-metsäsertifiointin vaatimuksissa. Syksyllä 2022 käyttöön otettavissa uudistuneissa PEFC-metsäsertifiointin vaatimuksissa määrätään aiempaa laajemmista suojakaistoista vesistöjen varrella. Vaatimusten mukaan metsien käsittelyssä vesistöjen rantavyöhykkeelle on jätettävä kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova sekä varjostusta ja monimuotoisuutta turvaava suojakaista, joka on leveydeltään keskimäärin vähintään 10 metriä.

Erillistä metrimääräistä rantojen suojavyöhykettä tai sitä koskevien määräysten merkitsemistä kaavamääräyksiin ei nähdä tarpeellisena, koska niistä määrätään jo laeissa sekä PEFC-

metsäsertifiointin vaatimuksissa. Nämä rantojen suojavyöhykkeitä koskevat määräykset voivat muuttua vielä tiukemmiksikin vuosien saatossa, joten olisi tärkeää, että myös kaavan alueella noudatettaisiin aina ajantasaista lainsäädäntöä ja muita metsien käsittelyyn asetettuja vaatimuksia. Rantojen suojavyöhykkeet tulevat säilymään puustoisina ja luonnontilaisen kaltaisina tulevaisuudessakin turvaten eri lajien mm. luontokartoituksessa todettujen lepakoiden liikkumisen alueella.

Kaavan luonnonsuojelualueeksi osoitetulle alueelle on tehty sopimus luonnonsuojelualan perustamisesta (METSO) 26.1.2020. Suojelualan perustamispäätös voidaan tehdä kaavamuutoksen saatua lainvoiman (loma-asuntojen rakennuspaikkojen siirto pois suojelualueelta). Sopimuksen mukainen alue pitää sisällään sekä jo suojellun luontotyyppin (Porrasiemen lehmusmetsä, LTA200410) että sen pohjois-, itä- ja eteläpuoliset ranta-alueet eli koko niemen kärjen lounaisrannan loma-asuntotontteja lukuun ottamatta. Suojellun alueen laajentuminen on hyvin myönteistä ja SL-alueen määräys on asianmukainen.

Vastine: Merkitään tämä myönteinen mielipide tiedoksi.

Kaavoitettava alue on Kuohijärven maisemassa hallitseva niemi, minkä takia ranta-alueiden metsienkäsittelyllä on myös maisemallista merkitystä. ELY-keskus on kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa edellyttänyt maisemavaikutusten arvioinnin täydentämistä kaavaselostukseen. Tätä täydennystä ei ole tehty. Maiseman osalta kaavaselostuksessa viitataan luontoselvityksen havaintoihin. Alueelle laaditut luontoselvitykset ovat keskittyneet suunnittelualueen eliölajiston ja luonnonympäristön havainnointiin. Alueella tehtäviltä metsänkäyttötoimenpiteiltä tulee edellyttää maisematyölupaa. Kaavoitettavan alueen länsipuolella ovat Kuohijärven harjusaaret (Kanta-Hämeen maakuntakaavassa ge 133, osayleiskaavassa (30.11.1999) SL/SL-1 merkinnät).

Vastine: Vaikutusten arviointia on täydennetty lausunnon perusteella. Luontoselvityksessä tai muissa maastotarkasteluissa ei ole löytynyt mitään sellaisia maisemallisesti arvokkaita alueita, joille olisi syytä osoittaa maisematyölupavelvoite.

Tilan pääelinkeino on metsätalous ja metsien käyttöä ohjaa jo nyt metsälaki, luonnonsuojelulaki ja vesilaki. Lisäksi metsänomistajat ovat mukana vapaaehtoisessa PEFC metsäsertifiointijärjestelmässä, joka pitää sisällään lain minimivaatimustason ylittäviä kriteerejä metsien luonnonhoitoon sekä ympäristö- ja virkistysarvojen turvaamiseen. Vaikka maisematyölupavelvoitetta ei kaavan maa- ja metsätalousalueella enää olisi, turvaa nämä lait ja PEFC kriteerit alueen suojelu- ja luontoarvoja jatkossakin. Esimerkiksi metsän käyttöä ohjaavat lait ja PEFC kriteerit edellyttävät jättämään suojavyöhykkeen vesistön rannoille, jossa metsänkäyttö poikkeaa ympäröivästä alueesta tai käsittelyä ei tehdä laisinkaan.

Perustuslain mukaisella omaisuuden suojan nojalla metsänomistajan oikeuksiin kuuluu, että metsänomistaja voi itse valita, miten metsäänsä hoitaa ja millaisia tavoitteita metsässään haluaa edistää. Toimenpiderajoituksilla (esim. avohakkuukielto) kaavan maa- ja metsätalousalueilla olisi merkittäviä vaikutuksia tilan pääelinkeinoon eli metsätalouden harjoittamiseen ja se heikentäisi metsänomistajien oikeutta päättää metsiensä käytöstä ja niiden tulevaisuudesta.

Ennen kaavamuutoksen voimaan tuloa metsätalousoikeudessa olevia uudistuskypsiä metsiä on noin 5,8 hehtaaria, joista lisäalueeksi pysyvään METSO-suojeluun menee noin 2,8 hehtaaria ja rakennusalueeksi kaavoitetaan noin 2,1 hehtaaria. Kaavamuutoksen jälkeen uudistuskypsää metsää jää metsätalouden käyttöön vain noin 1 hehtaari. Tämäkin jäljelle jäävä pieni alue on Porrasniemen sisämaassa rakennuspaikkojen ja tien välinen metsä, joka on luontevaa säilyttää puustoisena. Kovin merkittäviä muutoksia maiseman kannalta esimerkiksi uudistushakkuiden muodossa ei tule olemaan.

Suurin osa kaava-alueen metsätalouden alasta on hiljattain harvennettuja nuoria ja varttuneita kasvatusmetsiä sekä taimikoita, joissa ei tule tapahtumaan maisemallisesti merkittäviä muutoksia seuraavien vuosikymmenten aikana eikä niissä tehtävät hoitotoimenpiteet edes edellytä maisematyöluvan hakemista. Rakennuspaikkojen puuston käsittelyä säädellään jo kaavamääräyksessä.

Maisemalliset muutokset Kuohijärven suojeltuihin harjusaariin päin jäävät kovin vähäisiksi, koska kaava-alueen länsipuolen metsätalousoikeudessa olevat metsät ovat pääosin taimikoita ja nuoria kasvatusmetsiä, joissa on jo ennestään leveät luonnontilaiset rantaan rajoittuvat suojavyöhykkeet. Etelärannalle (kortteli 4) siirrettävät rakennuspaikat takaavat sen, että ranta-alue säilyy puustoisena eikä alueelle kohdistu metsätaloudellisesti voimakkaita toimenpiteitä.

Maisematyöluvapalveloitetta kaava-alueen metsätalousoikeudelle ei nähdä tarpeellisena, koska kesällä 2020 ja 2021 tehdyssä luontoselvityksessä ei ole todettu sellaisia luontokohteita tai muita luontotekijöitä, jotka olisi otettava huomioon alueen maankäytön suunnittelussa. Tulevina vuosikymmeninä kaava-alueen metsiin ei kohdistu kovinkaan suurta painetta maisemaa voimakkaasti muuttaviin toimenpiteisiin (esim. uudistamishakkuu), sillä uudistuskypsien metsien määrä on hyvin vähäinen. Maisema Kuohijärvelle päin turvataan metsänkäsittelyn yhteydessä jättämällä aina PEFC-metsäsertifiointin vaatima käsittelemätön suojavyöhyke rantaan.

Kuohijärvi on ekologisesti erinomaisessa tilassa eikä tilaa saa vaarantaa. Mikäli alueella sallitaan vesikäymälät, tulee niiden jätevedet määrätä johdettaviksi tiiviisiin umpisäiliöihin. Alue kuuluu Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten (10.10.2011) mukaiseen ankaramman (laadukkaamman) puhdistustason alueeseen. Kiinteistökohtaisessa jätevedenkäsittelyssä riittävän puhdistustason saavuttaminen pienpuhdistamolla tai maaperäkäsittelyllä kaikille jätevesille (sekä harmaat että WC-vedet) on erittäin vaativaa etenkin vapaa-ajanasunnoilla, joissa järjestelmä on epäsäännöllisessä käytössä.

Vastine: Kaikkien alueen asukkaiden, loma-asukkaiden ja viranomaisien yhteisenä tavoitteena on Kuohijärven veden laadun säilyttäminen erinomaisessa tilassa. Kaavamääräyksissä viitataan kulloinkin voimassa olevaan lainsäädäntöön ja kaupungin määräyksiin, millä varmistetaan ajanmukaiset toimet rakennuspaikkojen jätevesien käsittelyyn. Tämä käytäntö on sovittu yhteistyössä kaupungin kanssa ja lausunnossa todetaankin jo kaupungin tarkemmat ympäristönsuojelumääräykset tämän alueen osalta.

Sitovana määräyksenä vesikäymäläkielto tai umpisäiliöt eivät ole tulevien maanomistajien edun mukaista, koska se sitoo ratkaisut vuosi(kymmeni)en päähän. Lähtökohtana ehdottomasti kuitenkin se, että jätevesistä ei missään olosuhteissa aiheudu haittaa tai vaaraa vesistöille tai pohjavesille. Pääosin kookkaat ja moreenipeitteiset rakennuspaikat sinällään mahdollistavat monenlaisia jätevesiratkaisuja, jotka ratkaistaan tapauskohtaisesti rakennuslupamenettelyn yhteydessä.

Kaavamääräyksiä täydentävät myös rakennusjärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset, joita päivittämällä voidaan ottaa huomioon uudetkin, nykyaikaiset ratkaisut (ilman kaavamuutosta).

Kaavaprosessissa voidaan seuraavaksi edetä ranta-asemakaavan ja ranta-asemakaavan muutoksen hyväksyntään. Muistuttajaa informoidaan kaupungin toimesta hyväksymisprosessista (vastine).

Kotkassa 29.3.2022

DI Jarmo Mäkelä / KARTTAAKO OY